

ПОЛИТИКИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
СЪЮЗ

От криза към
възможности —
извеждане на
гражданите
и компаниите
на пътя към
просперитет

Вътрешен пазар

Добре функциониращият вътрешен
пазар е в основата на растежа
в Европа

ПОЛИТИКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Тази публикация е част от поредица, в която се обяснява какво прави ЕС в различни области на политиката, защо участва в тях и какви резултати постига.

Можете да намерите публикациите онлайн:

http://europa.eu/pol/index_bg.htm

<http://europa.eu/!uJ37DJ>

Как работи ЕС
Европа в 12 урока
„Европа 2020“: стратегията на Европа за растеж
Основателите на ЕС

Банково дело и финанси
Безопасност на храните
Борба с измамите
Бюджет
Външни работи и политика на сигурност
Вътрешен пазар ✘
Граници и сигурност
Данъчно облагане
Действия в областта на климата
Енергетика
Икономическият и паричен съюз и еврото
Конкуренция
Култура и аудио-визия
Международно сътрудничество и развитие
Миграция и предоставяне на убежище
Митници
Морско дело и рибарство
Научни изследвания и иновации
Образование, обучение, младеж и спорт
Обществено здраве
Околна среда
Потребители
Правосъдие, основни права и равенство
Предприятия
Програма в областта на цифровите технологии
Разширяване
Регионална политика
Селско стопанство
Транспорт
Трудова заетост и социални въпроси
Търговия
Хуманитарна помощ и гражданска защита

СЪДЪРЖАНИЕ

Защо ни е нужен вътрешен пазар	3
Как ЕС ръководи вътрешния пазар	5
Какво прави ЕС	8
Какво предстои?	12
За повече информация	12

Политиките на Европейския съюз: вътрешен пазар

Европейска комисия
Генерална дирекция „Комуникации“
Информация за гражданите
1049 Брюксел
БЕЛГИЯ

Текстът е актуализиран през ноември 2014 г.

Снимка на корицата и страница 2:

© iStockphoto.com/melhi

12 стр. — 21 x 29,7 см
ISBN 978-92-79-42530-1
doi:10.2775/84226

Люксембург: Служба за публикации
на Европейския съюз, 2014 г.

© Европейски съюз, 2014 г.

Възпроизвеждането е разрешено. За всяко използване или възпроизвеждане на отделни снимки трябва да се иска разрешение от носителите на авторските права.

Защо ни е нужен вътрешен пазар

Европейският вътрешен пазар, наричан още „единният пазар“, дава възможност на хора и предприятия да се придвижват и търгуват свободно в рамките на 28-членния ЕС. На практика той дава на физическите лица правото да работят, учат или да се пенсионират в друга страна от ЕС. Единният пазар предоставя на потребителите по-голям избор на стоки на конкурентни цени, осигурява им по-голяма защита при пазаруване в родината им, в чужбина или онлайн, и прави по-лесно и по-евтино развиването на стопанска дейност от малки и големи компании в чужбина, както и конкурирането им в световен мащаб.

Четирите свободи

Крайъгълните камъни на единния пазар са свободното движение на хора, стоки, услуги и капитали, известни общо като „четирите свободи“, които са залегнали в Договора за ЕС. Със същия договор се дават правомощия на институциите на ЕС да приемат закони (под формата на регламенти, директиви и решения), които имат предимство пред националното право и са задължителни за националните органи. Европейската комисия играе важна роля в предлагането на законодателство на ЕС, спазването на договорите на Съюза и гарантирането на правилното прилагане на правото на ЕС на цялата му територия — от физически лица, национални органи и други институции на Съюза.

Единна валута в подкрепа на единния пазар

Един пазар работи по-добре, когато всички използват еднаква валута. Първата стъпка към обща валута бе направена на 1 януари 1999 г. със създаването на еврото. Точно 3 години по-късно евро банкнотите и монетите влязоха в обращение. Днес еврото се използва от потребители и предприятия в 19 страни от ЕС, наричани еврозона. Еврото доказва устойчивостта си по време на кризата на държавните дългове, запазвайки покупателната си способност, докато ЕС се притече на помощ на силно задлъжнелите страни. То се използва масово и в международни плащания и е една от основните световни валути заедно с щатския долар и японската йена. В началото на 2015 г. Литва стана 19-та страна, въвела еврото.

Единният пазар на ЕС предоставя на потребителите по-широк избор на стоки на конкурентни цени в тяхната страна, в чужбина или онлайн.

Постоянно разрастващ се единен пазар

От създаването си преди повече от 20 години единният пазар нарасна от 345 млн. потребители (през 1992 г.) до над 500 млн. днес. Трансграничната търговия между страните от ЕС също се увеличи от 800 млрд. евро през 1992 г. до 2,8 трилиона евро през 2013 г. от гледна точка на стойността на разменените стоки. През същия период търговията между ЕС и останалата част от света нарасна трикратно — от 500 млрд. евро през 1992 г. до 1,7 трилиона евро през 2013 г.

Поглед към единния пазар: факти и статистически данни

- Икономиката с най-големия БВП в света
- 500 млн. потребители, 20 млн. малки и средни предприятия
- 28 страни членки
- Символ на европейската интеграция
- Най-големият износител и вносител на храни и фуражи в света
- 7 % от световното население
- 20 % от световния износ и внос

Една развиваща се политика

Единният европейски акт от 1987 г. бе първото голямо преразглеждане на Римския договор от 50-те години на XX век, с който бе създадена общността, превърнала се по-късно в Европейски съюз. Основната цел на акта бе засилване на набраната инерция на европейската интеграция и общия пазар, който вече съществуваше. С акта бяха изменени правилата относно дейността на европейските институции и бяха разширени техните правомощия в някои области. На тази основа лидерите на ЕС се споразумяха за график за нови правила, за да

„завърши изграждането на единния пазар“. Това бе успешно и на 1 януари 1993 г. единният пазар стана реалност за 12 от тогавашните страни членки.

Днес той обхваща 28 държави. По силата на споразумения между ЕС и Исландия, Лихтенщайн и Норвегия повечето правила за единния пазар важат и в тези държави (като част от Европейското икономическо пространство, ЕИП), с изключение на законодателството за рибарството и селското стопанство. Пътуването без паспорти без никакъв граничен контрол е позволено в 22 страни от ЕС, които принадлежат към Шенгенското пространство.

Единният пазар обаче далеч не е разгърнал пълния си потенциал. Като се има предвид кризата, разтърсила икономиката на ЕС, сега е по-важно от всякога да обърнем внимание на областите, в които единният пазар все още не функционира както трябва в полза на гражданите и предприятията, например услугите, на които се падат 70 % от икономическата дейност в ЕС и които са от решаващо значение за единния пазар. Въпреки значителния напредък в някои отделни сектори на услугите, като цяло вътрешният пазар на услуги все още не работи толкова добре, както би трябвало. Друга от ключовите области с най-голям потенциал за растеж е цифровата икономика, която става все по-важна, като се има предвид нарастващата зависимост на света от технологиите.

Роля играят и важни социално-икономически фактори. Застаряването на населението подчертава необходимостта от повече финансова сигурност, а засиленото използване на компютърни програми и интернет във всички възрастови групи означава, че повече хора пазаруват онлайн. Затова е необходимо подходящо законодателство в тези области. Освен това по-силно интегрираните и взаимозависими финансови пазари, както и разпространението на онлайн банкиране и електронни трансакции, изискват по-силно регулиране и надзор на равнището на ЕС.

Мнението на хората

Като цяло европейските граждани са доволни от това, че единният пазар им предлага по-голям избор на продукти, повече работни места и лоялна конкуренция, показва проучване „Евробарометър“ от 2011 г. От друга страна, единният пазар все още се възприема от мнозина като полезен само за големите компании, влошаващ условията на труд и не водещ до подобряване на живота на бедните хора и хората в неравностойно положение. Проучването показва, че единният пазар все още далеч не е завършен, и че повече от една трета от всички европейци (35 %) не са наясно с ползите от него.

Излизане от кризата

Икономическата и финансова криза засегна тежко ЕС, като доведе до свиване на икономиката и до безработица за повече от една четвърт от младите хора. Кризата се отрази по различен начин на различните страни от ЕС — като пет от тях поискаха спешна помощ — и показа структурни слабости в някои държави. Тя нанесе вреди и на публичните финанси и разклати общественото доверие в банковия сектор.

С кризата пътят не свършва. ЕС може да излезе от нея по-силен чрез по-добра координация на икономическите политики и по-добро функциониране на единния пазар, както и чрез поставяне на финансовия сектор под контрола на една институция с надзорни функции и единен набор от правила. Завършването на изграждането на единния пазар и възстановяването на доверието в него е важен елемент на усилията за извеждане на ЕС на пътя към икономическо възстановяване.

Еврото е единна валута за потребители и предприятия в 19 страни от ЕС. Взети заедно, те се наричат „еврозона“.

Как ЕС ръководи вътрешния пазар

Европейската комисия разполага с няколко инструмента за гарантиране, че единният пазар функционира добре и е от полза за всички. В миналото основните начини за разрешаване на проблеми бяха чрез приемане на ново законодателство или предприемане на правни действия срещу страни от ЕС. Днешният подход е по-амбициозен и практичен, основан на тясно сътрудничество между Комисията и страните от ЕС, както и с граждани и компании, във връзка с функционирането на единния пазар на практика. Също така информационните технологии и интернет промениха начина на предоставяне на информация, така че Комисията може по-лесно и по-бързо да събира отзиви от засегнатите от нови правила и разпоредби.

След приемането на ново законодателство органите контролират неговото прилагане. За да бъде това ефективно, националните органи трябва да са свързани помежду си през границите, така че да могат да работят заедно по решаването на възникналите проблеми. Събират се и се оценяват отзиви от всеки етап на цикъла, така че създателите на политики да могат да решат дали е нужно ново законодателство или дали съществуващото следва да се адаптира или отмени.

Единният пазар изигра важна роля, като помогна на ЕС да смекчи последиците от икономическата и финансова криза. Въпреки това кризата засегна Европа много тежко — голяма част от растежа и много от работните места, които бяха създадени преди това, бяха изгубени. В отговор на това Комисията подготви набор от важни мерки, целящи създаване на по-дълбоко и в по-голяма степен интегриран вътрешен пазар. Приети на два етапа, актовете за вътрешния пазар I и II имаха за цел премахване на бариерите, които пречат на вътрешния пазар да реализира пълния си потенциал в сферата на растежа и заетостта.

Допитване до общественото мнение

Когато обмисля някои свои бъдещи действия, Комисията често търси мнението на обществеността, предприятията, търговските асоциации, профсъюзите и други. Това се нарича обществена консултация и обикновено се провежда онлайн. Заинтересованите страни могат да изпратят писмено предложенията си или да опишат своя опит. Комисията взема тези мнения предвид при изготвянето на ново законодателство и след това гарантира неговото правилно прилагане в целия ЕС.

Форумът по въпросите на единния пазар играе важна роля в оценките на политиката, като в неговите рамки се следи изпълнението на Акта за единния пазар и неговото въздействие на местно равнище. Форумът е място, където периодично се срещат пазарни участници (предприятия, социални партньори, неправителствени организации и представители на граждани и публични органи на различни равнища (правителства и парламенти) и разглеждат състоянието на единния пазар, транспонирането и прилагането на директиви и обменят добри практики.

Информационното табло показва дали правилата на ЕС се прилагат

Правилата на ЕС трябва да бъдат транспонирани в националното право, за да работят. От 1998 г. Комисията оценява отчетите на страните членки за изпълнението и прилагането на правилата на вътрешния пазар чрез „информационно табло за вътрешния пазар“. В онлайн системата за отчитане е възможно да се види кои страни имат най-добри и най-лоши резултати чрез карта, използваща цветовете на светофара — зелено (за равнище над средното), жълто (за средно равнище) и червено (за равнище под средното), когато държавите трябва да положат повече усилия. Въпреки текущите икономически трудности страните от ЕС продължават да прилагат почти всички правила на Съюза — едва 0,7 % от директивите за единния пазар не са транспонирани в националното право навреме.

Предприемане на правни действия при нарушения

Всяка страна членка носи отговорност за правилното и навременно прилагане на правото на ЕС, като Комисията трябва да гарантира това. Следователно, когато дадена държава от ЕС нарушава правото на Съюза, Комисията има правомощия да опита да сложи край на нарушението и — като последна инстанция — може да отнесе случая до Съда на ЕС в Люксембург. Производството за установяване на неизпълнение на задължения от държава членка има няколко официални етапа, като често се започва с разследване на Комисията в отговор на жалба. Комисията може също така да започне разследване по своя инициатива, ако смята, че има проблем.

Ако проблемът не се реши при обмен на становища между Комисията и правителството на страната членка, Съдът на ЕС може да бъде помолен да излезе с решение, посочващо дали има нарушение. Съдът обаче не може да анулира дадена национална мярка, която смята за несъвместима с правото на ЕС, нито да нареди на страната членка да заплати за вреди, причинени на отделно лице, пострадало от определено нарушение на правото на ЕС. По-скоро засегнатата страна членка трябва да вземе мерки, необходими за съобразяване с правото на ЕС. Ако страната членка все пак не направи това, Комисията може да се обърне към Съда на ЕС и да поиска периодични наказателни плащания, докато на нарушението бъде сложен край и/или да поиска налагане на страната членка на санкция във вид на еднократна обща глоба.

Решенията често водят до важни прецеденти при изясняване на елементи на съществуващото законодателство. Един пример — Съдът нееднократно се е произнасял срещу специалните права на глас на държавата чрез т. нар. „златна акция“ в приватизирани компании с мотива, че подобни привилегии пречат на свободното движение на капитали.

Политика на конкуренция в полза на потребителите

Политиките на ЕС в областта на конкуренцията и единния пазар вървят ръка за ръка, тъй като първата се отнася до прилагане на правила, за да се гарантира, че предприятията се конкурират честно. Това води до по-голям избор за потребителите и помага за намаляване на цените и повишаване на качеството. Има редица случаи във връзка с конкуренцията, по които действията на Комисията са донесли пряка полза за потребителите на единния пазар. Един от примерите е сферата на телекомуникациите, където мобилните оператори събираха свръхтакси за свързване на обаждания от мрежата на друг оператор (повече от 10 пъти над таксите за фиксирани линии).

През 2009 г. Комисията инструктира регулаторните органи за телекомуникации в ЕС да се уверят, че таксите за свързване съответстват на реалната им цена. Комисията глоби отделни оператори за антиконкурентните им практики, като това доведе до по-евтини телефонни разговори и по-прозрачна ценова система в ЕС. За повече информация относно политиката на ЕС за конкуренция прочетете брошурата „Конкуренция“ в тази поредица.

Информирание на граждани и предприятия

Информирането на граждани и предприятия за правата и възможностите, които единният пазар им предоставя, е сред най-важните задачи на Европейската комисия. Интернет улеснява бързото и ефективно разпространение на информация, както и нейното редовно актуализиране на всички езици на ЕС.

Порталът Вашата Европа предоставя удобна за потребителя практическа информация за граждани и предприятия от Съюза, като се започне от документи за пътуване и права на пътниците и се стигне до откриване на банкова сметка в друга страна от ЕС и това какво да правим при непредвидено медицинско лечение при временен престой в друга страна от Съюза. Предприятията също могат да се информират за данъци и сметки, както и къде да кандидатстват за финансиране от банки или фондове за рисков капитал, подкрепяни от ЕС.

Търсите работа? Защо не опитате да работите в чужбина? Единният пазар гарантира на всички граждани на ЕС правото да работят и учат в други страни от Съюза.

Протегната за помощ ръка

ЕС прави много повече от предоставянето на информация на отделни лица и предприятия. По различни канали той реално им помага да се възползват максимално от единния пазар и да преодоляват проблеми в реалния живот. Всеки гражданин на ЕС, който пазарува стоки и услуги в друга страна от Съюза, Исландия, или Норвегия, може при нужда от съвет да се свърже с Европейски потребителски център. Центровете дават бесплатно практически съвети за спестяване на пари и избягване на проблеми. Те също така предоставят експертна помощ при подаване на жалби от потребители, като винаги започват с опит за извънсъдебно решение.

През 2006 г. бе създадена Мрежата за сътрудничество в областта на защитата на потребителите. Тази мрежа свързва националните органи на всички страни от ЕС и им позволява да си помагат взаимно за предотвратяване на вредни търговски практики, които нарушават правилата на ЕС за потребителите при трансгранични ситуации — например чрез обмен на съответната информация. От създаването си мрежата е обработила над 1200 заявки за взаимна помощ и повече от 200 сигнала.

Мрежата Солвит директно помага на граждани и предприятия да намерят бързи и прагматични решения на проблеми, причинени от неправилно прилагане на правилата на ЕС от публичните органи. Някои от най-често срещаните проблеми са свързани с признаване на професионални квалификации, достъп до образование, разрешителни за пребиваване и социална сигурност.

Предприятия, които желаят да предоставят услуги в повече от една страна от ЕС, могат също така да получат информация за съответните процедури и изисквания чрез т. нар. единични звена за контакт, с които могат да се свържат по електронен път в своята или друга страна от ЕС. Европейските предприемачи могат да получат бесплатно разнообразна помощ за бизнеса си, включително експертни съвети за законодателството на ЕС за единния пазар — от патенти до въпроси за данъчното облагане — от Enterprise Europe Network, в която членуват близо 600 организации в 50 страни.

© iStockphoto/Monkey Business Images

Европейската индустрия е по-конкурентоспособна, когато компаниите могат да продават продукцията си навсякъде в рамките на единния пазар.

На последно място, но не и по значение — Европейските служби по заетостта (EURES) са мрежа за сътрудничество и портал за трудова мобилност, като улесняват свободното движение на работници в Европейското икономическо пространство (включително и Швейцария). Задачата на създадените през 1993 г. служби EURES е да предоставят информация, съвети и услуги по набиране на персонал/ намиране на работа (осъществяване на връзка между търсещите и предлагащите работа) за работници и работодатели или за всеки, който иска да се възползва от принципа на свободно движение.

Какво прави ЕС

Приключването на изграждането на единния пазар е приоритет за Европейската комисия с оглед на нейния стремеж да се подсили европейската икономика след кризата. През последните няколко години тя предприе редица мерки в подкрепа на икономиката и създаването на работни места.

Приоритетни действия за възобновяване на растежа

Една от основните цели на Европейската комисия бе подобряване на достъпа до финансиране за новосъздадени компании, на които често им липсват ресурсите, нужни за наемане на персонал, разработване на нови продукти или изграждане на инфраструктура, което пък ги поставя в по-неблагоприятно положение от гледна точка на конкурентоспособността. По тази причина Комисията предложи регламент, определящ еднакви правила за предлагането на фондове на рисковия капитал в Европа. От юли 2013 г. новият единен набор от правила трябва да помага на тези фондове да привличат повече капиталови ангажменти и да се разрастват, което ще открие възможности за растеж на предприятията.

Друг приоритет е подобряването на признаването на професионалните квалификации. През ноември 2013 г. бе приета актуализирана Директива относно признаването на професионалните квалификации, което улесни признаването на квалификациите на работещите в други страни членки, като в същото време гарантира по-високо равнище на защита на потребителите и гражданите. В момента подобряването на мобилността на работниците в ЕС също е приоритет предвид факта, че много постове за висококвалифициран персонал остават незаети. Комисията предложи въвеждането на европейска професионална карта, за да се подпомогне по-лесното и по-бързо признаване на професионалните квалификации в ЕС.

През февруари 2014 г. бяха приети нови правила за обществените поръчки и предоставянето на концесии. С правилата за обществените поръчки се определя начинът, по който публичните органи купуват стоки, услуги и дейности. В стратегията „Европа 2020“ се подчертава, че политиката за обществените поръчки трябва да гарантира максимално ефективно използване на обществените средства и че пазарът на поръчки трябва да бъде отворен в рамките на ЕС — това важи в още по-голяма степен с оглед на финансовата криза.

Благодарение на законодателството за единния пазар домакинствата и предприятията вече могат да избират доставчика си на енергия.

© iStockphoto/Squarepixels

С директивите на ЕС за единния пазар в целия Съюз се въвеждат изисквания за безопасността на продуктите и за околната среда.

С новите правила се опростяват процедури, постига се по-голяма гъвкавост и се обслужват по-добре други политики в публичния сектор, като се дава възможност за избор на икономически най-изгодните оферти. По този начин обществените поръчки ще станат по-ефективни и стратегически, като в същото време се спазват принципите на прозрачност и конкуренция в полза на потребителите и икономическите оператори. Концесиите са партньорства между публичния сектор и предимно частни компании, при които последните имат изключителни права върху експлоатацията, поддръжката и развитието на инфраструктура или върху предоставянето на услуги от общ интерес. На договорите за концесии се пада значителен дял от икономическата активност в ЕС. Целта на новите правила е да се улесни сключването на концесии и оттук — на публично-частни партньорства, което стимулира нови инвестиции, подпомага по-бързото връщане към устойчив икономически растеж и допринася за иновациите и дългосрочното структурно развитие на инфраструктурата и услугите.

Друг приоритет е цифровата икономика, затова през март 2013 г. Комисията предложи нови правила за намаляване на разходите за разгръщането на високоскоростен интернет с 30 %. Правилата се основават на най-добрите практики в Германия, Испания, Франция, Италия, Литва, Нидерландия, Полша, Португалия, Словения, Швеция и Обединеното кралство. Инициативата на ЕС при все това предоставя решаването на организационните въпроси до голяма степен на страните членки.

За да се повиши потребителското доверие, Комисията предложи през февруари 2012 г. нови правила за безопасност за потребителските продукти на единния пазар, както и засилен пазарен контрол за нехранителни стоки, особено внесени от страни извън ЕС. Целта е да се избегне попадането на вредни продукти в ръцете на потребителите и да се подобри проследяемостта, така че такива продукти да бъдат

откривани лесно и бързо да бъдат изтеглени от пазара в случай на проблем. След като бъдат приети от Европейския парламент и Съвета, новите правила ще бъдат прилагани от националните органи за пазарен надзор. Те ще работят съвместно в по-тясно сътрудничество, за да координират проверките за безопасност на продуктите, особено по външните граници на ЕС.

През следващите години Комисията има за цел също така да допринесе за развитието на социални предприятия в Европа — това са предприятия, които обслужват интересите на общността по отношение на социални и екологични цели, а не се стремят само към печалба — и на социална икономика в по-широк аспект. ЕС може да играе роля и в стимулирането на т. нар. колективно финансиране чрез интернет, за да помогне за запълване на недостига на финансови средства за малки и новосъздадени фирми. През юни 2013 г. Комисията организира първи семинар за проучване на различни въпроси, свързани с колективното финансиране и продължава с проучване за възможни политически инициативи.

Единен пазар за потребителите

Единният пазар съществува, за да бъде от полза на 500-те милиона потребители в ЕС, които имат право да купуват стоки и услуги от всеки търговец (при едни и същи условия и договорни задължения навсякъде). Колкото повече възможности за информиран избор имат те, толкова повече се засилват единният пазар и стимулирането на конкуренцията, иновациите и растежа.

По-специално Европейската комисия полага много усилия да гарантира, че отношението към потребителите не се различава в зависимост от тяхната националност или място на пребиваване. Директивата за услугите забранява подобна дискриминация, за да се

сложи край на практиките на предприятия, които неоснователно възпрепятстват достъпа на жители на други страни членки до своите услуги.

Единен пазар на цифровите технологии

Въпреки че мнозина приемат интернет за даденост, много от мрежите и услугите, разработени през последните 20 години, дължат съществуването си на активна и гъвкава политика на ЕС по отношение на интернет. Най-модерните електронни устройства или облекла вече могат да се поръчват от друга европейска страна и да ви бъдат доставени у дома. Компания, намираща се на единия край на континента, може да обедини усилия с фирма в другия му край, за да предлагат по-добри услуги или по-голям избор от продукти. В този съвременен онлайн свят купувачът също има повече възможности да влияе върху услугата чрез електронни писма или като публикува коментари онлайн. В сферата на културата — благодарение на политиката на ЕС за единния пазар — обществеността вече има достъп до цифрови версии на европейски литературни творби, филми, картини и други художествени произведения чрез портала Europeana.eu.

Но въздействието на интернет надхвърля обикновеното пазаруване или по-лесния достъп до развлечения. Единният цифров пазар може да се разглежда като част

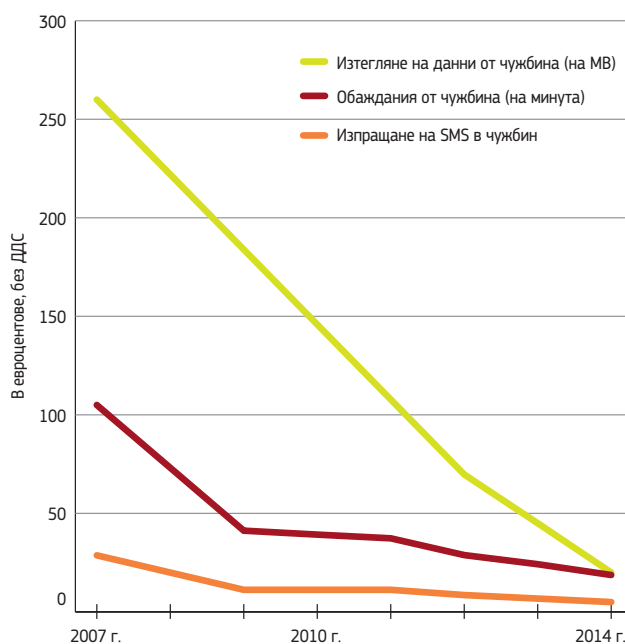
от решението на проблема с бавното икономическо възстановяване в Европа — например като се насърчават МСП да търсят нови пазари онлайн. Интернет променя начина, по който хората работят, като предлага по-гъвкави режими на работа, които преди не бяха възможни, а това на свой ред помага за повишаване на ефективността на европейските трудови пазари.

Насърчаване на конкуренцията на енергийния пазар

Чрез законодателството за единния пазар през последното десетилетие и половина в съчетание с прилагане на правилата за конкуренцията, националните енергийни пазари вече не са контролирани от държавни монополи, а са отворени за доставчици от чужбина. В резултат на това домакинствата и предприятията днес свободно могат да си избират доставчици. Засилването на трансграничната търговия в енергийния сектор помага и за предотвратяване на нарушаването на доставките и спиранията на електрозахранването в страните от ЕС. Няколко европейски енергийни компании работят в повече от една страна от ЕС, което засилва конкуренцията сред доставчиците на услуги.

Повече за енергийната политика на ЕС можете да научите от публикацията „Енергетика“ от тази поредица.

ПО-ЕВТИНИ РАЗГОВОРИ ПО МОБИЛНИ ТЕЛЕФОНИ В ЧУЖБИНА

Евротарифата е максималната цена, допускана от правото на ЕС. Тя бе въведена за пръв път през 2009 г., а за изтегляне на данни — през 2012 г.

От 2007 г. цените на роуминга в ЕС бяха намалени с над 80 %.

Живот и работа в чужбина

Повечето дипломи за образование и професионална квалификация от една държава — членка на ЕС се признават в останалите страни, а програми на ЕС като „Еразъм+“ дават възможност ежегодно на стотици хиляди европейци да учат и да се обучават в чужбина. Освен че са от полза за отделните хора в личен план, тези инициативи подкрепят и европейската икономика. Според проучване „Евробарометър“ 56 % от гражданите смятат свободното движение на хора за най-положителния резултат от европейската интеграция. Мнозинството също така счита, че то е от полза за икономиката.

Ползи за европейските компании

Всяка компания в ЕС има достъп до 28 национални пазара и до 500 млн. потенциални клиенти. Това позволява на по-големи предприятия да реализират икономии от мащаба, като в същото време дава възможност на малки и средни предприятия да навлизат на нови пазари. Тези предприемачески компании са особено важни за европейската икономика, тъй като създават 85 % от всички нови работни места в ЕС. Те са

и сред най-иновативните компании в ЕС, а иновациите са много важни с оглед на излизането от кризата. Предимствата на единния пазар също така помагат на компаниите да се конкурират в страни извън ЕС.

Съществуват редица начини, по които политиката на ЕС за единния пазар улеснява стопанската дейност в Европа. Един от тях е чрез взаимно признаване, което гарантира, че националните технически правила не пречат на свободната търговия със стоки в ЕС. Следователно един продукт, който е законно произведен или продаван в дадена страна от ЕС, може да бъде продаван и във всяка друга държава от Съюза. Според оценки законите на единния пазар са намалили административната тежест за компаниите в ЕС с 25 % от 2007 г. насам.

Устойчива и безопасна индустрия

Извън свободното движение на стоки, директивите за единния пазар също така определят важни за целия ЕС изисквания относно безопасността и околната среда за продукти в няколко категории. Тези закони не само позволяват свободното движение на продукти в ЕС, но и носят големи ползи на европейските граждани. Продуктите стават много по-безопасни. Когато потребителите видят продукт с етикет или маркировка „CE“, това означава, че производителят гарантира, че е спазил всички приложими директиви и че продуктът

може да бъде продаван в ЕС. Това е от полза за предприятия, които искат да продават в чужбина, а също така и за купувачите, които могат да бъдат спокойни, че купуваните от тях продукти са безопасни и отговарят на стандартите.

Защита на иновациите

За да бъде създаден наистина единен пазар, ограниченията за свободата на движение и антиконкурентните практики трябва да бъдат премахнати или максимално намалени, като в същото време се създадат условия, благоприятни за иновации и инвестиции. В този контекст защитата на интелектуалната собственост е ключ към успеха на единния пазар. За да стане по-лесно и по-евтино за предприятията да работят в повече от една страна от ЕС, през 1993 г. бе създадена търговска марка на Общността. На практика това означава, че предприятията плащат по-малко, за да регистрират търговска марка, а тези, които попълват молбите по интернет, спестяват още повече пари.

Скоро компаниите ще могат да кандидатстват и за единен патент за дадено изобретение, който ще е валиден в 25 страни от ЕС, вместо да попълват различни заявления за патент за всяка страна. Това ще доведе до намаляване на разходите за предприятията, по-специално за по-малките фирми.

Компаниите спестяват пари благодарение на общоевропейския патент, тъй като вече не се налага да кандидатстват за патенти в отделните страни

Какво предстои?

През последните няколко години бяха приети редица конкретни мерки за подобряване на работата на единния европейски пазар. Въпреки всичко постигнато досега, на европейския единен пазар все още има пропуски, най-вече в областта на услугите, в цифровата сфера и енергетиката. Това налага в някои случаи действия на равнище ЕС, за да продължи отстраняването на административните пречки и да се помогне на хората и компаниите да се възползват максимално от единния пазар. Пропуските на единния пазар вече могат да бъдат преодолени чрез правилно прилагане на съществуващото законодателство от страните членки. Комисията все повече популяризира идеята за партньорства със и между страните членки, включително партньорски оценки и обмен на добри практики. В перспектива европейският единен пазар се нуждае от по-нататъшно развитие, за да се използва неговият скрит потенциал като двигател за растеж.

© iStockphoto/Reero

Европа се нуждае от нови предприятия.

За повече информация

- ▶ За обзор на политиката на ЕС за единния пазар вижте уебсайта на Комисията на адрес: http://ec.europa.eu/internal_market/index_en.htm
- ▶ За списък на обществени консултации: http://ec.europa.eu/yourvoice/consultations/index_en.htm
- ▶ За портала Вашата Европа за граждани и предприятия: http://europa.eu/youreurope/business/index_bg.htm.
- ▶ За наръчник за услугите, предоставяни на малки предприятия от Enterprise Europe Network, и истории на успеха за предприемачи, получили помощ от мрежата: <http://een.ec.europa.eu>
- ▶ Имате ли въпроси за Европейския съюз?
Europe Direct може да ви помогне: 00 800 6 7 8 9 10 11 <http://europedirect.europa.eu>

